

केंद्रीय राष्ट्रीय अन्न प्रक्रिया  
अभियानाची राज्यात  
अंमलबजावणी करणे व समन्वय  
यंत्रणा स्थापन करण्याबाबत

## महाराष्ट्र शासन

कृषि, पशुसंवर्धन दुग्धव्यवसाय विकास व मत्सव्यवसाय विभाग  
शासन निर्णय क्रमांक राअअ-२०१२/प्र.क्र.१०१(१)/१४ अे  
हुतात्मा राजगुरु चौक, मादाम कामा रोड,  
मंत्रालय, विस्तार, मुंबई ४०० ०३२  
दिनांक : ४ जानेवारी, २०१३.

- वाचा : १) केंद्रीय अन्न प्रक्रिया मंत्रालय यांचे पत्र क्र.१-५४/२०११-पीसी, दि.२५.१.२०१२  
२) केंद्रीय अन्न प्रक्रिया मंत्रालय यांचे पत्र क्र.१-५४/२०११-पीसी, दि.९.२.२०१२  
३) कृषि व पदुम विभागाचा शासन निर्णय क्र. राअअ-२०१२/प्र.क्र. १०१/१४ अे  
दि.७.५.२०१२  
४) कृषि व पदुम विभागाचे शासन निर्णय राअअ-२०१२/प्र.क्र. १११/१४ अे  
दि.३.५.२०१२  
५) केंद्रीय अन्न प्रक्रिया मंत्रालय यांचे पत्र क्र.एमएफपीआय-सीसी(१)/२०१२,  
दि.२८.८.२०१२  
६) महाराष्ट्र कृषि उद्योग विकास महामंडळ मर्यादित यांचे पत्र क्र.प्रकल्प/राअप्रअ./बजेट  
/२०१२-१३/६४५५, दि.६.९.२०१२

### प्रस्तावना :

राज्यातील अन्न प्रक्रिया क्षेत्राचा विकास करण्यासाठी केंद्र शासनाच्या अन्न प्रक्रिया मंत्रालयाने १२ व्या पंचवार्षिक योजनेअंतर्गत राज्य शासनाच्या सहकार्याने राज्यात राष्ट्रीय अन्न प्रक्रिया अभियान ही नवीन केंद्र पुरस्कृत योजना राबविण्याचा निर्णय घेतला आहे. केंद्रीय अन्न प्रक्रिया मंत्रालयाच्या मार्फत कार्यरत असलेल्या विविध योजनेंचे विकेंद्रीकरण करून राज्य शासनाच्या सहभागाने सदर योजना सक्षमपणे राबविणे असा या योजनेचा मुख्य उद्देश आहे. केंद्रीय राष्ट्रीय अन्न प्रक्रिया अभियानाचे घटक (उद्दिष्टे) खालीलप्रमाणे आहेत :-

- १) असंघटीत क्षेत्रात काम करणाऱ्या अन्न प्रक्रिया उद्योगांना पत पुरवठा, तंत्रज्ञान हस्तांतरण, कौशल्य विकास व मार्गदर्शन करून या उद्योगांची क्षमता वाढविणे.
- २) अन्न प्रक्रिया उद्योगात कार्यरत असलेल्या स्वयंसहाय्यता गटांना छोट्या / मध्यम उद्योगांचा दर्जा प्राप्त करण्यास मदत करणे.
- ३) संस्थांत्मक प्रशिक्षण देऊन क्षमता व कौशल्य यांचा विकास घडवून अन्न प्रक्रिया क्षेत्रातील आवश्यक कुशल मनुष्य बळात वाढ करणे व नौकरीची उपलब्धता वाढविणे.

- ४) अन्न प्रक्रीया क्षेत्रात अन्न सुरक्षा व आरोग्याबाबतची मानके जागतिक दर्जा पर्यंत उंचावणे.
- ५) अन्न प्रक्रिया उद्योगांना गुणवत्ता मानांकन मिळण्यास सहाय्य करणे.
- ६) अन्न प्रक्रिया उद्योगातील फार्म गेट सुविधा, पुरवठा साखळी, प्रमाणबध्द प्रक्रिया व साठवणूकीची क्षमता वाढविणे.
- ७) दर्जेदार साहाय्य यंत्रणेद्वारे अन्न प्रक्रिया क्षेत्र संघटीत करण्यास सहाय्य करणे.

केंद्र शासनाने या योजनेच्या राज्य स्तरावरील अंमलबजावणीसाठी व समन्वयासाठी उद्दीष्टे व मार्गदर्शक सूचना उपरोक्त संदर्भ क्र. १, २ व ५ अन्वये विहीत केलेल्या आहेत. यानुसार, उपरोक्त संदर्भ क्र. ३ प्रमाणे प्राथमिक तयारी करण्यासाठी समन्वय यंत्रणांची नेमणूक करण्यात आली होती. आता केंद्र शासनाच्या मार्गदर्शक सूचनेनुसार राज्यस्तरावर राष्ट्रीय अन्न प्रक्रिया अभियानाची अंमलबजावणी, करण्यासाठी व त्यासाठी समन्वय यंत्रणा स्थापन करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

### शासन निर्णय :

केंद्र शासनाने विहीत केलेले उद्दीष्ट प्रसिद्ध केलेल्या मार्गदर्शक सूचनेनुसार अन्न प्रक्रिया अभियानाच्या अंमलबजावणीसाठी खालीलप्रमाणे समन्वय यंत्रणा स्थापन करण्यास प्रशासकीय मान्यता देण्यात येत आहे.

अ.क्र.	तपशिल	समन्वय यंत्रणा
१.	राष्ट्रीय अन्न प्रक्रिया अभियान योजने अंतर्गत राज्य स्तरावरील समन्वय सचिवांची नेमणूक करणे.	अपर मुख्य सचिव (कृषि व पणन)
२.	राष्ट्रीय अन्न प्रक्रिया अभियान योजने अंतर्गत राज्य स्तरावरील अभियान कार्यालयाची स्थापना (Nodal Agency)	कृषि उद्योग विकास महामंडळ मर्यादीत, राजन हाऊस, प्रभादेवी, मुंबई-४०००२५
३.	राष्ट्रीय अन्न प्रक्रिया अभियान योजने अंतर्गत राज्य स्तरावरील अभियान संचालकाची नेमणूक करणे.	व्यवस्थापकीय संचालक, कृषि उद्योग विकास महामंडळ मर्यादीत, राजन हाऊस, प्रभादेवी, मुंबई-४०००२५

### २. उद्दीष्टे व राज्यातील अंमलबजावणी :-

केंद्र शासनाने विहीत केलेले अन्न प्रक्रिया अभियानाचे उद्दीष्ट व प्रसिद्ध केलेल्या मार्गदर्शक सूचनेनुसार अन्न प्रक्रिया अभियानाची राज्यात अंमलबजावणी होईल. केंद्राच्या मार्गदर्शक सूचनेप्रमाणे राष्ट्रीय अन्न प्रक्रिया अभियान अंमलबजावणी व सनियंत्रणासाठी राज्य स्तरावर मा.मंत्री (कृषि) यांच्या अध्यक्षतेखाली राज्य अन्न प्रक्रिया विकास परिषद व प्रकल्प योजनांच्या सनियंत्रण करण्यासाठी मा.मुख्य सचिवांच्या अध्यक्षतेखाली आंतर विभागीय समिती व क्षेत्रीय स्तरावर जिल्हा स्तरीय अन्न प्रक्रिया अभियान समिती स्थापन करण्यास मान्यता देण्यात येत आहे. या समित्यांची रचना, कार्य याबाबतचे शासन निर्णय स्वतंत्रपणे निर्गमित होणार आहेत.

**३. अभियान निधी :-**

राष्ट्रीय अन्न प्रक्रिया अभियान ही योजना राबविण्याकरिता केंद्र शासनाचा हिस्सा ७५टकेच्या अनुरूप राज्य शासनाचा हिस्सा २५टके इतका प्रतिवर्षी ठेवण्यास याद्वारे मान्यता देण्यात येत आहे. वित्तीय मंजुरी बाबतचे आदेश मान्यतेनंतर स्वतंत्रपणे निर्गमित करण्यात येतील.

**निधीचा उपयोग :-** अभियान संचालक अभियान कार्यालया मार्फत केंद्र शासनाच्या मार्गदर्शक सूचनानुसार स्थापित करण्यात आलेल्या समितीच्या मान्यतेने निधी वितरीत करेल.

**लेखापरिक्षण :-** केंद्र व राज्य शासनाच्या विहीत केलेले नियम / मार्गदर्शक सूचनानुसार यांचे पालन लेखापरिक्षणासाठी करणे आवश्यक राहील. प्रत्येक आर्थिक वर्ष संपल्यानंतर विहीत कालावधीत अहवाल केंद्र व राज्य शासनास मंजुरीसाठी सादर करण्यात येईल.

सदर शासन निर्णय नियोजन व वित्त विभागाच्या अनुक्रमे अनौपचारिक संदर्भ १७५७/कार्यासन १४३१, दिनाक १८.६.२०१२ व अनौपचारिक संदर्भ क्र.३०१/१२/व्यय-१, दिनांक ६.१०.२०१२ अन्वये दिलेल्या मान्यतेनुसार निर्गमित करण्यात येत आहे.

**४.** हा शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या वेब साईटवर उपलब्ध करण्यात आला असून, त्याचा संगणक २०१३०१०४१६३६०८५६०१ संकेताक असा आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

  
( प्रणाली चिटणीस )  
उपसचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रति,

मा. मंत्री (कृषि) यांचे खाजगी सचिव

मा. राज्यमंत्री (कृषि) यांचे खाजगी सचिव.

मा. मुख्य सचिव यांचे स्वीय सहाय्यक

अ.मु.सचिव (कृषि व पणन), मंत्रालय, मुंबई.

प्रधान सचिव (वित्त) वित्त विभाग, मंत्रालय, मुंबई.

प्रधान सचिव (नियोजन) नियोजन विभाग, मंत्रालय, मुंबई.

प्रधान सचिव (उद्योग), उद्योग उर्जा व कामगार विभाग, मंत्रालय, मुंबई ३२

प्रधान सचिव (सहकार), उद्योग उर्जा व कामगार विभाग, मंत्रालय, मुंबई ३२

सचिव (पदुम), उद्योग उर्जा व कामगार विभाग, मंत्रालय, मुंबई ३२

सचिव, अन्न प्रक्रिया मंडळ, मंत्रालय, भारत सरकार, पंचशिल भवन, ऑगस्ट क्रांती मार्ग,

नवी दिल्ली ११०००४९ (पत्राने)

आयुक्त (कृषि), कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे

आयुक्त (मत्स्यव्यवसाय), महाराष्ट्र शासन, मुंबई

विभागप्रमुख (अन्न प्रक्रिया विभाग), अन्न प्रक्रिया महाविद्यालय, मराठवाडा कृषि  
विद्यापीठ, परभणी  
अध्यक्ष, मराठा चेंबर ऑफ कॉमर्स, पुणे  
अध्यक्ष, इंडीया फुड प्रोसेस असोसिएशन (वेस्ट झोन), पुणे  
व्यवस्थापकीय संचालक तथा अभियान संचालक कृषि उद्योग विकास महामंडळ मर्यादीत,  
राजन हाऊस, प्रभादेवी, मुंबई- २५  
सह अभियान संचालक, राज्य अन्न प्रक्रिया अभियान कृषि उद्योग विकास महामंडळ मर्यादीत,  
गोरेगांव, मुंबई-

संचालक, (प्रक्रिया व नियोजन) कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे  
संचालक, विस्तार व प्रशिक्षण, कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे  
प्रधान सचिव (कृषि), कृषि व पदुम विभाग, मंत्रालय, मुंबई यांचे स्वीय सहाय्यक  
उपसचिव (फलोत्पादन), यांचे स्वीय सहाय्यक  
उपसचिव (विद्यापीठ), यांचे स्वीय सहाय्यक  
कक्ष अधिकारी, नियोजन विभाग (का.१४३१), मंत्रालय, मुंबई ३२  
कक्ष अधिकारी, वित्त विभाग, (अर्थसंकल्प-१३/व्यय-१), मंत्रालय, मुंबई ३२  
कक्ष अधिकारी (६ओ, २ओ), कृषि व पदुम विभाग, मंत्रालय, मुंबई ३२  
निवडनस्ती -१४ ओ